

Sterkare kvinner i Sambolabo

22

Fakta

Bistandsprosjektet «Rogalandsgarden» blei starta for 50 år sidan, og i den forbindelse blei det arrangert tur til Kamerun og dei landsbyane det er og har vore utviklingsprosjekt sidan 1962. På midten av 1980-talet oppnemnde Samarbeidsrådet for landbruksorganisasjonane i Rogaland eit u-landsutval som har samarbeidd med og kanalisiert hjelpe via utviklingsavdelinga i den lokale kyrkja i Kamerun. U-landsutvalet si visjon er å inspirera til ei berekraftig utvikling ved å bidra til landbyane si eiga utvikling i ein avgrensa periode i eit bestemt område.

Sidan 2007 har U-landsutvalet hatt sitt virke i Sambolabo, nordvest i Kamerun, nær grensa til Nigeria. Området ligg isolert til, om lag 70 km til nærmeste by, Banyo. Prosjektet har sitt arbeidsområde i ein radius på vel 30 km rundt Sambolabo. Her er det om lag 26 landsbyar, godt 16 000 innbyggjarar fordelt på eit område på vel 3000 km². Vegane som fører til området er tidvis stengde i regntida, og det er avdekka eit behov for nærmare 45 bruer.

Sidan U-landsutvalet starta sitt arbeid i 2007 har utviklinga i Sambolabo ikkje stått stille. Sparing og inntektsgivande aktivitetar i organiserte kvinnegrupper har bidrege til ein sterkare kapital, noko som gjer at aktiviteten i landsbyane aukar.

Bv

Jane Brit Sande

Islam har stor innverknad og dominerer lokalsamfunnet i Sambolabo. For seks år sidan var det ikkje mange kvinner å sjå utføre heimen, og jenter fekk stort sett ikkje meir skulegong enn Koran-skule. Haldningsskapande arbeid er ein viktig del av utvalet sitt arbeid, og danning av grupper, spesielt blant kvinner og ungdom, er eit viktig arbeid. No er det danna kvinnegrupper i nærmere alle områda rundt Sambolabo, der utvalet har sitt virke, og ein ser at fleire og fleire jenter får lengre skulegong.

Store endringar i samfunnet

Asta Pauline er ei av U-landsutvalet

sine to kamerunesiske medarbeidarar. Ho har arbeidd med kvinnetta bistand i prosjektet sidan 1995 – med gode resultat. Det er tydeleg at ho har fått stor tillit, både hjå den lokale befolkninga og lokale og regionale styrsmakter. Arbeidet hennar går ut på å hjelpe kvinnene å finna ein naturleg plass i både prosjektet og i samfunnet.

Asta fortel at tidlegare kunne ikkje kvinner og menn være saman eller arbeide saman. No kan kvinnene anten samlast for seg, eller delta i møter saman med mennene for å ta avgjersle som angår landsbyen no og i framtida. Kvinnene dyrkar grønsaker og har inntekt gjennom heile året. Kvinnene har hatt nytte av prosjektet for å få betra si levestandard, og mennene er stolte av det dei har fått til.

Om lag 70 kvinner og jenter stilte opp på dette kvinnemøtet i Sambolabo. Arbeidet med innsamling og registrering er godt organisert. 49 konvoluttar med sparepengar blei delt ut under dette møtet.

Friske ungar

Kvinnegruppene samlast kvar veke, og her blir det drøfta saker dei er opptekne av, og det blir gitt opplæring i korleis ein best mogleg kan utnytte dei ressursane ein har. Under besøket i Sambolabo fekk reisegruppa vere tilstade under to kvinnemøter, eit i eit distrikt i Sambolabo og eit hjá Njem-Njem-folket. Presidenten og visepresidenten i gruppa i Sambolabo hadde mykje godt nytt å fortelje om kvinnegruppa.

- Samfunnet har begynt å bære frukter etter prosjektet byrja arbeide her, fortalte dei. - Me har lært å ta vare på pengane våre, og bruken av dei er blitt betre og meir langsiktig. No har me pengar til ungane sin skulegong og medisinar om det skulle bli nødvendig. Me har òg lært mykje om dyrking og planting, og no er ikkje lengre ungane vår sjuke og underernærte i tørketida.

Strukturert sparing

Gruppene sett i gong spare- og låneforeningar. I spareforeningane sparer dei det dei har til overs, og dei vel sjølv kor mykje og kor ofte dei vil legge av pengar. Pengane blir utbetalt kvar sjette månad, til stor begeistring. Låneforeningen, eller «tontine», består av mindre grupper. Her går dei saman,

Denne jenta er elleve år, og etter besøket hadde det blitt offentleggjort at ho skulle få gå på skule, framfor å bli gifta bort.

for eksempel ti personar, og avtaler eit fast beløp. Kvar veke legg alle ti beløpet i potten, og kvar sin gong vil dei bli tildelt desse pengane fram til dei alle har motteke. Mottakar blir valt ut anten etter behov eller for eksempel ved loddtrekning. I Sambolabo hadde dei òg ei tontine-gruppe der dei kvar sin gong fekk åtte såpestykker, framfor ein pott med pengar.

Klarer seg sjølv

Då prosjektet starta sitt arbeid i Sambolabo blei det føretatt ei kartlegging

Asta Pauline er kvinnearbeidar i prosjektet. Ho har oppnådd gode resultat og er høgt respektert.

av analfabetismen, og den kom på over 90 %. Kvinnene fekk hjelp av Asta Pauline til å føre bøkene då dei hadde møter. Etter kvart viste det seg at kvinnene lærer seg å lese og skrive arabisk på Koran-skulen, og sidan har dei ført bøkene sjølve.

Også under besøket hjá kvinnegrupper hjá Njem-Njem-folket blei det samla inn pengar og registrert. President, visepresident, sekretær, nestsekretær, og tre kontrollørar følgjer nøyde med på at alt blir gjort skikkeleg.

Under planlegging

Sjølv om det er tydeleg at samfunnet stadig blir sterkare, er det fortsatt mykje arbeid og investeringar under planlegging. Fleire bruer, samfunnshus og arbeidsstover til kvinnegruppene må byggjast, og oppstart av innkjøppssamvirke, kornmøller og oksepløyning må setjast i gang, samt tilføring av lånekapital til spareforeiningar som fungerer godt.

Kvinnegruppene som blei besøkt hadde fleire ynskjer å vidarebringa. Dei treng større kapital, slik at medlemmene kan låne pengar til utgifter i samband med til dels sjukdom, dødsfall, skule, eller giftarmål. Dei ynskjer seg drikkevatn nærrare der dei bur. Barna må hente vatn før skuletid, og i tørketida må dei gå veldig langt.

- Me håper me kan få hjelp vidare til me kan klare oss sjølve og me får sendt barna våre på skule, fortalte dei.

Trendane snur

I Sambolabo har jenter heilt ned i 13-års-alderen blitt gifta bort til eldre menn. Etter haldningsskapande arbeid er det endelig ei endring. Fleire og fleire menn vil ikkje lengre ha kvinner som ikkje har kunnskap, og som ikkje kan lese eller skrive. Etter delegasjonen hadde vore på besøk, ringte ein far til Asta med godt nytt. Han hadde bestemt at den elleve år gamle dottera skulle gå vidare på skule, og ikkje bli gifta bort. For fleire var dette eit høgdepunkt under besøket i Kamerun.

Kvinnene fører bøkene sjølve. Hjá gruppene i Sambolabo skreiv sekretærane på arabisk, noko dei lærer på Koran-skulen.

Denne dama fekk vekas pott med såper – eit godt supplement til husholdninga.

For å markere tilhøyring til stamme får dei ofte slike tatoveringer som born.

Stolte spararar hjá Njem-Njem-folket i Sambolabo.

Ny bru i Sambolabo

U-landsutvalet har fleire mål på agendaen for dei som bur i Sambolabo; brønnar skal gravast, kvinnene skal få ein sterkare plass i samfunnet, ungar skal på skule, og bruer skal byggjast.

Bv

Jane Brit Sande

I Sambolabo aleine, er det eit behov for over 40 bruer i regionen. Vegane mellom landsbyane inneber ofte at elver må kryssast. I regntida er dette eit stort problem, og fleire landsbyar er i periodar isolert grunna elver som ikkje kan kryssast. Vatnet kjem i stor fart frå dei høge fjella, og det er ikkje langt mellom historiene om vaksne og born som har mista livet i dei sterke vassdraga.

U-landsutvalet finansierer rett over halvparten av kostnadane ved brubygging, og resten av pengane må dei lokale skaffe sjølv. Mykje av arbeidet i samband med bygginga vert gjort på dugnad av dei som bur i nærliken til bruia. Stein skal hoggast og fraktast, element skal støypast, dekket skal leggjast,

Lamidoen taler til dei frammøtte. Han nyttar og anledninga til å drive vakkampagne, då det skal vere val i 2012.

og svoltne arbeidar-magar skal mettast. Fleire landsbyar mobiliserer seg, og det er ikkje uvanleg at hundrevis av mennesker bidreg på desse dugnadane.

Dei landsbyane som blir berørt av dei nye bruene viser til auka aktivitet og større utval av varer på marknaden, og vaksne og barn som har tryggare veg til arbeid og skule.

Trufast medarbeidar

Iya Paul, U-landsutvalet sin trufaste medarbeidar, har som eitt av sine ansvarsområde å følgja opp pågåande

byggjeprosjekt. Han hjelpt til med organisering og gjennomføring, og dokumenterer prosessen undervegs. Iya Paul byrja arbeida i utviklingsavdelinga i kyrkja hausten 1995. Iya Paul starta utviklingsarbeidet i Galim same året. I 1998 overtok han som leiar av prosjektet i Gadjiwan, etter Toukoum David, og var leiar av begge prosjekta til 2007, då U-landsutvalet avslutta sitt virke i dei byane, og flytta vidare til Sambolabo.

I løpet av tida Iya Paul har vore tilsett, har han vore med på bygginga av eitt ti-talls bruer og brønnar.

Høgtideleg opning

Då delegasjonen var på besøk i Sambolabo, var det duka for offisiell opning av ei 35 meter lang bru – den lengste som U-landsutvalet har vore med og finansiert. Det var ei høgtideleg opning, med fleire autoritetar tilstades, mellom anna biskop, politisjef og lamido. Ein lamido er ein slags lokal konge eller høvding, ein gammal muslimsk tradisjon i Kamerun. Tidlegare har dei

Nysgjerrige barn var det overalt, desse er frå den offentlege skulen i Sambolabo.

Under-fylkesmannen hadde klare oppfordringar til lokalbefolkinga.

Leiar av U-landsutvalet, Elisabeth Kallevik Nesheim, er med på den høgtidelege seansen.

hatt politisk, juridisk og religiøs makt, men etter at landet blei sjølvstendig har den politiske makta blitt mindre. Lamidoen i Banyo er òg folkevald ordførar, men det er ikkje vanleg at desse posisjonane er kombinerte.

Samarbeid

Lamidoen og biskopen er samde om at engasjementet frå lokalbefolkninga er viktig. Biskopen viste til det gode samarbeidet mellom utviklingsavdelinga i kyrkja og lokalbefolkninga, og at det er viktig med lokal mobilisering for å nå dei måla som er sett.

- Det er viktig å ta ansvar for eiga utvikling, sa han til dei frammøtte.

Lamidoen var oppteken av det lokale engasjementet og ansvaret, og at

det må førast vidare i generasjonane.

Klare ynskjer

Brua gjer vegen mellom Sambolabo og Ngaoundéré betre, og «under-fylkesmannen» var klar på sine ynskjer om bruа.

- Det er ikkje lagt opp til at denne bruа skal bli ein del av ein ny transportveg mellom byane, den tåler ikkje tunglast, berre opp til 10 tonn. Brua er bygd for å binde landsbyane saman, slik at det fortsatt kan reise på marknad og liknande i regntida, sa han til dei frammøtte.

Til tross for at Sambolabo ligg nær grensa til Nigeria, er det ikkje preg av uro i landsbyen. Landevegsrøvarar var eit problem i ein periode, sannsynlegvis

frå Nigeria, men dei blei jaga vekk frå det elles så fredelege området. Underfylkesmannen følgjer nøye med på uroa på den andre sida av grensa, og oppfordra vidare til å halde auge med kven som kjem til landsbyen deira.

- Ikkje nøy med å seie ifrå til landsbypolitiet om nokon framande kjem hit – det er slik me held dei uvedkommende vekke, oppfordra han.

Opninga av den 35 meter lange bruа var av den høgtidelege sorten, men etter ei rekke talar, var det endeleg tid for å ta ein nærmere kikk. Det var ikkje tvil om at dei frammøtte var nøyde.

Eit knippe av dei frammøtte. Etter at snora var klipp, var det tid for ein nærmere kikk.

